

การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้แบบ
สะท้อนคิด โดยใช้กระบวนการสร้าง

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนบ้านห้วยพุน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

THE DEVELOPMENT OF TEACHERS COMPETENCY IN LEARNING MANAGEMENT
ON THE TOPIC OF VERBS TO ENHANCE STUDENT REFLECTIVE THINKING
LEARNING SKILLS THROUGH THE PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY
PROCESS AT BANHUAYPUN SCHOOL UNDER THT OFFICE OF SURATTHANI
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 2

พรพิมล จำปา¹ อนู เจริญวงศ์ระยับ² พิชามณัฐ สุรีย์พรรณ³

Phonphimon Champa¹ Anu Jarernvongrayab² Pichamon Sureeyaphan³

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

Surat Thani Rajabhat University

Corresponding Author's Email: 66052511218@student.sru.ac.th

Received: 3 March 2026; Revised: 23 March 2026; Accepted: 24 April 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้แบบสะท้อนคิดโดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนบ้านห้วยพุน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูผู้ร่วมเรียนรู้โรงเรียนบ้านห้วยพุน จำนวน 3 คน โดยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ และแบบนิเทศการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และเรียบเรียงในเชิงบรรยายและพรรณนาวิเคราะห์ โดยมีสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูผู้ร่วมเรียนรู้สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการสะท้อนคิด มีผลการประเมินกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสะท้อนความคิดและแบ่งปันประสบการณ์การเรียนรู้ ค่าเฉลี่ย 5.00 ระดับคุณภาพดีมาก สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะและกระตุ้นกระบวนการเรียนรู้ ใช้คำถามเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการประเมินตนเอง 2) ครูผู้ร่วมเรียนรู้ได้วางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ตั้งคำถามเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และสะท้อนคิด ให้ข้อเสนอแนะที่เฉพาะเจาะจงเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองและแลกเปลี่ยนความคิด ผลการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้แบบสะท้อนคิดในบทบาทของผู้ส่งสารและผู้รับสาร 3) ผลการสะท้อนการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ครูผู้ร่วมเรียนรู้มีความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินเพื่อพัฒนาและการประเมินขณะเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะการสะท้อนคิด สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองเพื่อจัดทำผลงานทางวิชาชีพ การประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะของครูต่อไป

คำสำคัญ: สมรรถนะครู; การจัดการเรียนรู้; การสะท้อนคิด; ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
ประเภทบทความ: บทความวิจัย

Abstract

This research aims to develop teachers' competence in learning management to provide students with reflective learning skills by creating a professional learning community at Ban Huai Pun School, Suratthani Primary Educational Service Area Office 2. This research employed an action research design. The target group consisted of three participating teachers at Ban Huai Pun School, selected through purposive sampling. The research instruments included PLC recording forms, lesson plan evaluation forms, and instructional supervision forms. Data were analyzed using content analysis and presented through descriptive and analytical narration. Basic statistics, including mean and standard deviation, were also employed.

The findings revealed that: (1) the participating teachers were able to design learning management by developing lesson plans that foster reflective thinking skills. The evaluation of learning activities that encouraged students to reflect on their thinking and share learning experiences yielded a mean score of 5.00, indicating a very high level of quality. Teachers were able to facilitate learning activities by acting as guides and stimulating the learning process, using probing questions to promote students' self-assessment skills. (2) The participating teachers effectively planned and designed learning activities, posed questions to promote analytical and reflective thinking, provided specific feedback connected to real-life contexts, and created opportunities for students to engage in self-assessment and idea exchange. As a result, students developed reflective learning skills in both sender and receiver roles. (3) The reflection on the development of teachers' competencies through the PLC process indicated that participating teachers improved their ability to design learning activities emphasizing formative assessment and assessment during learning. They were also able to implement learning management that promotes students' reflective thinking skills. These outcomes can serve as guidelines for teachers' professional development and for advancing their academic standing and professional evaluation in the future.

Keywords: teacher's competence, learning management, reflection, professional learning community

Type of Article: Research Article

บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและขับเคลื่อนประเทศในทุกมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ซึ่งเน้นความเท่าเทียมและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และการเรียนรู้อย่างมีเป้าหมาย เริ่มต้นจากครูผู้สอนที่สามารถออกแบบการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่แตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม โดยเฉพาะส่งเสริมให้เกิดกระบวนการคิดสะท้อน (reflection) เพื่อวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีจุดมุ่งหมาย ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สะท้อนประสบการณ์ผ่านการออกแบบกิจกรรมและมีการตั้งคำถามเชิงลึกโดยครูผู้สอน (ซูลิกร ยิ้มสุด, 2552) นโยบายด้านการพัฒนาครูในปัจจุบันจึงเน้นไปที่การพัฒนา "สมรรถนะครู" ซึ่งครอบคลุมทั้งความรู้ (knowledge) ทักษะ (skills) และคุณลักษณะ (attitudes) ที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะในด้านการออกแบบกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล วัตถุประสงค์หลากหลาย และส่งเสริมการคิดขั้นสูง

กระบวนการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะทางวิชาชีพโดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นกระบวนการที่ครูมีเป้าหมายร่วมกัน เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการปฏิบัติงานจริง เพื่อปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ (วิเชียร ไชยบัง, 2553) สร้างพื้นที่ปลอดภัยให้ครูสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสะท้อนประสบการณ์ ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและพัฒนาไปสู่ความสามารถใหม่ ๆ (วิจารณ์ พานิช, 2559) การดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ส่งผลให้ครูสามารถพัฒนาแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น (วรลักษณ์ ชูกำเนิด, 2561) ถือได้ว่าชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีผลต่อการพัฒนาทัศนคติที่ดีของครูต่อการจัดการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และกระตุ้นให้ครูเกิดแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (พิชญา คำลือชัย, 2564) ครูที่เข้าร่วมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสามารถพัฒนาได้ทั้งด้านทักษะการสอน การสะท้อนตน การประเมินผลการเรียนรู้ และการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์

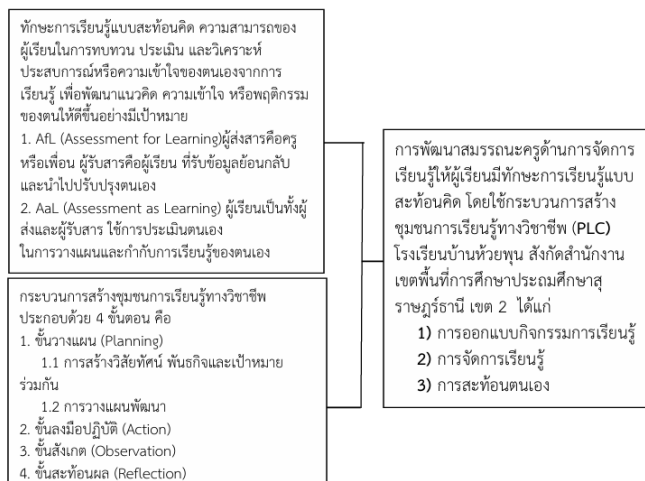
โรงเรียนบ้านห้วยพุน แสดงเจตจำนงอย่างชัดเจนในการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมุ่งส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ การมีส่วนร่วม และการพัฒนาทักษะการเรียนรู้อย่างรอบด้าน ส่งเสริมทักษะการสะท้อนคิด (Reflective Thinking) และสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาครูตามหลักเกณฑ์ ว.PA ที่เน้นการมีหลักฐานจากการปฏิบัติงานจริงในการจัดการเรียนรู้ของครู ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน การพัฒนาสมรรถนะครูในลักษณะนี้จะช่วยให้ครูสามารถเติบโตทางวิชาชีพ พร้อมทั้งสามารถยื่นขอมีหรือขอเลื่อนวิทยฐานะได้อย่างมีคุณภาพ (สำนักงาน ก.ค.ศ., 2564)

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในโรงเรียนบ้านห้วยพุน ได้ตระหนักถึงการพัฒนาสมรรถนะของครูในยุคที่เน้นทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะการสะท้อนคิด (Reflective Thinking) ที่เป็นกระบวนการสำคัญในการนำผู้เรียนไปสู่การเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ซึ่งครูยังขาดทักษะที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสะท้อนคิด ผู้วิจัยมีความเชื่อมั่นว่าหากครูสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการสะท้อนคิดส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งและนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาและดำเนินการวิจัยเรื่องการพัฒนาสมรรถนะของครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการสะท้อนคิด โดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งนำไปสู่การยกระดับคุณภาพของผู้เรียน ครู และสถานศึกษาได้ ทั้งยังเป็นแนวทางที่สนับสนุนเป้าหมายของการประเมินวิทยฐานะตามเกณฑ์ ว.PA อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้แบบสะท้อนคิด โดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนบ้านห้วยพุน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1.แบบแผนการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามแนวคิดของชูชาติ พ่วงสมจิตร (2560, 34-40) เป็นวิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 2 วงรอบ (P-aor-paor-R) ดังนี้

1.1 การดำเนินการขั้นวางแผน

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นวางแผน (Planning) แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนย่อย

1.1.1 การสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายร่วมกัน

1.1.2 การวางแผนพัฒนา

1) การวางแผนพัฒนาทักษะการเรียนรู้แบบสะท้อนคิด

2) การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

1.2 การดำเนินการวงรอบที่ 1

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นลงมือปฏิบัติ (Action)

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสังเกต (Observation)

ขั้นตอนที่ 4 สะท้อนผล (Reflection) หลังการสังเกตการณ์จัดการเรียนรู้

1.3 การดำเนินการวงรอบที่ 2

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นลงมือปฏิบัติ (Action)

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสังเกต (Observation)

ขั้นตอนที่ 4 สะท้อนผล (Reflection) หลังการสังเกตการณ์จัดการเรียนรู้

1.4 การดำเนินการสะท้อนผลการพัฒนาสมรรถนะครู

ขั้นสะท้อนผล (Reflection) การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้แบบสะท้อนคิด

2.กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา

ครูผู้สอน จำนวน 3 คน จากกลุ่มสาระคณิตศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ โรงเรียนบ้านห้วยพุน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 2 ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

3.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบบันทึก PLC – 01: การสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายร่วมกัน

3.2 แบบบันทึก PLC – 02: การวางแผนพัฒนาทักษะการเรียนรู้แบบสะท้อนคิด

3.3 แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

3.4 แบบบันทึก PLC – 03: การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้แบบสะท้อนคิด

3.5 แบบนิเทศการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้แบบสะท้อนคิด

3.6 แบบบันทึก PLC – 04: การสะท้อนผลหลังการปฏิบัติและสังเกตการจัดการเรียนรู้

3.7 แบบบันทึก PLC – 05: การสะท้อนผลการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการ เรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้แบบสะท้อนคิด

4.การหาคุณภาพ

4.1 แบบบันทึกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC 01-05

เพื่อให้ได้เครื่องมือในการวิจัยที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดของการวิจัย ผู้วิจัยจึงดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

4.1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา ทฤษฎี หลักการ บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและสร้างแบบบันทึกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

4.1.2 ร่างแบบบันทึก PLC – 01 – 05 แล้วนำเสนอแบบบันทึกที่สร้างขึ้นกับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำและเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประเมินระดับความเหมาะสมของเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินผลมีความเหมาะสม ค่าเฉลี่ย 5.00 ระดับดีมาก

4.1.3 จัดพิมพ์แบบบันทึก PLC – 01 – 05 ฉบับสมบูรณ์เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูล

4.2 แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้และแบบนิเทศการจัดการเรียนรู้

เพื่อให้ได้เครื่องมือในการวิจัยที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

4.2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา ทฤษฎี หลักการ บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ การสร้างแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ และสร้างแบบนิเทศการจัดการเรียนรู้

4.2.2 ร่างแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

4.2.3 ร่างแบบบันทึกการนิเทศการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้แบบสะท้อนคิดนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุง

4) นำแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้และแบบนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอกับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำและให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประเมินระดับความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 4.80 ระดับดีมาก

5) นำเครื่องมือไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

6) จัดพิมพ์แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้และแบบนิเทศการจัดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามขั้นตอนการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

5.1 ขั้นตอนที่ 1 ขั้นวางแผน (Planning)

5.1.1 ผู้วิจัยประชุมกลุ่มชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ครั้งที่ 1 ถ่ายทอดความรู้การเรียนรู้แบบสะท้อนคิดให้กับสมาชิก จากนั้นคนร่วมกันวิเคราะห์ สภาพปัญหา บริบท การจัดการเรียนรู้ และร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ของทีม บันทึกลงในแบบบันทึก PLC – 01

5.1.2 ผู้วิจัยประชุมกลุ่มชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ครั้งที่ 2 เพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ สมาชิกทุกคนฝึกออกแบบการจัดการเรียนรู้และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ วางแผนการพัฒนาของตนเองแล้วบันทึกลงในแบบบันทึก PLC – 02

5.1.3 ผู้วิจัยประชุมกลุ่มชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ครั้งที่ 3 ครูต้นแบบและที่ปรึกษาร่วมกันประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วร่วมกันวิพากษ์แผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน บันทึกผลการประเมินแผน และผลการวิพากษ์ลงในแบบบันทึก PLC – 03

5.2 ขั้นตอนที่ 2 ขั้นลงมือปฏิบัติ (Action)

ผู้ร่วมวิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้ในชั้นวางแผน โดยมีครูผู้ร่วมเรียนรู้ในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ร่วมสังเกตและนิเทศการจัดการเรียนรู้

5.3 ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสังเกต (Observation)

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยดำเนินการร่วมสังเกตและนิเทศการจัดการเรียนรู้ของครูในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แล้วบันทึกผลลงในแบบบันทึกนิเทศการจัดการเรียนรู้

5.4 ขั้นตอนที่ 4 สะท้อนผล (Reflection)

5.4.1 สะท้อนผล (Reflection) หลังการสังเกตการณ์จัดการเรียนรู้

1) ผู้วิจัยประชุมกลุ่มชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ครั้งที่ 4 เพื่อสะท้อนผลหลังการปฏิบัติและสังเกตการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 1 สมาชิกร่วมกันสะท้อนผลหลังการปฏิบัติและสังเกตการจัดการเรียนรู้และบันทึกลงในแบบบันทึก PLC – 04

2) ครูผู้ร่วมเรียนรู้ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ตามผลการสะท้อนและข้อเสนอแนะจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และนิเทศการจัดการเรียนรู้ในรอบที่ 1 เพื่อนำไปจัดการเรียนรู้ในรอบที่ 2

3) ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยเข้าร่วมสังเกตและนิเทศการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 2 และบันทึกผลการนิเทศลงในแบบบันทึกการนิเทศการจัดการเรียนรู้

4) ผู้วิจัยประชุมกลุ่มชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อสะท้อนผลหลังการปฏิบัติและสังเกตการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 2 สมาชิกร่วมกันสะท้อนผลการปฏิบัติและหลังสังเกตการจัดการเรียนรู้ และบันทึกลงในแบบบันทึก PLC – 04

5) ผู้วิจัยประชุมกลุ่มชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและสะท้อนผลหลังการปฏิบัติและสังเกตการจัดการเรียนรู้ และบันทึกใบแบบ PLC – 05

6.การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยนำผลการประเมินในแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยนำผลการเรียนรู้ของสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จากการบันทึก PLC – 01 – 05 โดยนำผลจากการเรียนรู้ของสมาชิกในกลุ่ม มาเรียบเรียงในเชิงพรรณนาวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปผลการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การวางแผนการดำเนินการพัฒนา

และผลการวิพากษ์แผนการจัดการเรียนรู้ ผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากการสังเกตและนิเทศการจัดการเรียนรู้ของผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย

ผลการวิจัย

1) ผลการสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายร่วมกัน

สร้างทีมครูเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิเคราะห์ปัญหา และกำหนดเป้าหมายร่วมกันในการดำเนินการพัฒนาสมรรถนะครู มีวิธีดำเนินการเป็น 2 ตอนย่อย ได้แก่

ตอนที่ 1 เรียนรู้และรู้จัก “การเรียนรู้แบบสะท้อนคิด” ครูผู้ร่วมเรียนรู้มีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับแนวคิดการเรียนรู้แบบสะท้อนคิด ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะการคิด ทบทวน วิเคราะห์ พัฒนาสิ่งที่เรียนรู้ และประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องเกณฑ์การประเมินใน ว 9/2567 ในด้านที่ 1 ตัวชี้วัดที่ 6 ผู้เรียนได้รับข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ แนวคิด AfL และ AaL ผู้เรียนสามารถรับและให้ข้อมูลย้อนกลับให้ผู้สอนปรับปรุงและวางแผนการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัญหา และบริบทของโรงเรียนบ้านห้วยพุน พบว่า นักเรียนจัดเป็นกลุ่มปานกลาง เก่ง และอ่อน ตามลำดับ ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ คือนักเรียนขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์ การสื่อสารสะท้อนความเข้าใจของตนเอง ครูจะต้องออกแบบกิจกรรมที่เอื้อต่อการสะท้อนคิด เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีโอกาสวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกิดวัตถุประสงค์ของทีมนำต้องการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการเรียนรู้แบบสะท้อนคิด

2) ผลการประเมินการออกแบบกิจกรรมและแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้แบบสะท้อนคิด

ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ โดยเฉลี่ยความสอดคล้อง เชื่อมโยงและเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.75, S.D. = 0.28) จากรายการประเมินกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสะท้อนความคิดและแบ่งปันประสบการณ์การเรียนรู้ พบว่า ครูผู้ร่วมเรียนรู้มีผลการประเมินความสอดคล้อง เชื่อมโยงและเหมาะสมในแต่ละด้าน มีค่าเฉลี่ย 5.00 อยู่ในระดับดีมาก แสดงให้เห็นว่าครูสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการสะท้อนคิดเหมาะสม

ผลการวิพากษ์แผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า การออกแบบกิจกรรมเชื่อมโยงกับชีวิตจริง ครูออกแบบกิจกรรมช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนผ่านภาพและการแสดง การอ่านและวิเคราะห์บทอ่านส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการใช้ภาษา ครูใช้คำถามให้นักเรียนต้องคิด วิเคราะห์ และแสดงเหตุผล เพื่อนมีบทบาทร่วมในการสะท้อนผลการเรียนรู้

3) ผลการปฏิบัติ (Action) การสังเกตและนิเทศการจัดการเรียนรู้ (Observation) เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้แบบสะท้อนคิด ครั้งที่ 1

ผลการสังเกตและนิเทศการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ 1 พบว่า การจัดการเรียนรู้มีรายการที่สามารถปฏิบัติได้เป็นส่วนใหญ่ ส่วนรายการที่ไม่สามารถปฏิบัติในครั้งนี้ ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างความรู้ และการประเมินผลตามสภาพจริง

ข้อเสนอแนะจากการสังเกตและนิเทศการจัดการเรียนรู้ พบว่า ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และฝึกการสะท้อนคิดผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย มีข้อเสนอแนะให้พัฒนาในด้านการใช้เทคโนโลยี การส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดการตนเอง ตรวจสอบและประเมินตนเองได้อย่างดียิ่งขึ้น

4) ผลการสะท้อน (Reflection) หลังการปฏิบัติจากการสังเกต ครั้งที่ 1

ผลการสะท้อนหลังการปฏิบัติ ครั้งที่ 1 พบว่า ครูผู้ร่วมเรียนรู้จัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้ กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกการวิเคราะห์ อธิบายความเข้าใจอภิปราย ตรวจสอบ และปรับความเข้าใจตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการสะท้อนคิด เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ แต่ยังขาดเอกสารร่องรอยหลักฐานของนักเรียน นำไปสู่การวางแผนพัฒนากิจกรรมในครั้งต่อไป

5) ผลการวางแผนพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ 2

ครูผู้ร่วมเรียนรู้นำข้อเสนอแนะจากการปฏิบัติและการสังเกตมาปรับปรุงและวางแผนพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในครั้งที่ 2 พบว่า ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยการเพิ่มกิจกรรมการสนทนา/อภิปรายที่เปิดโอกาสให้นักเรียนเปรียบเทียบความเข้าใจ กระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นผ่านวิธีที่ตนถนัด สรุปร่วมกับครูเพื่อตกผลึกความรู้

6) ผลการปฏิบัติการสังเกตและนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้แบบสะท้อนคิด ครั้งที่ 2

ผลการสังเกตและนิเทศการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ 2 พบว่า ครูผู้ร่วมเรียนรู้ได้ปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้จากข้อเสนอแนะได้อย่างครบถ้วน สามารถปฏิบัติได้ทุกรายการ ครูมีพัฒนาการดีขึ้น การจัดกิจกรรมเอื้อต่อการสะท้อนคิดของผู้เรียน

7) ผลการสะท้อนหลังการปฏิบัติจากการสังเกต ครั้งที่ 2

ผลการสะท้อนหลังการปฏิบัติ ครั้งที่ 2 พบว่า ครูผู้ร่วมเรียนรู้สามารถนำผลการสะท้อนไปประยุกต์ออกแบบกิจกรรมโดยการนำสื่อเทคโนโลยีเข้ามาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนประเมินตนเอง ตรวจสอบตนเอง ปรับปรุงโมทัศน์ที่คลาดเคลื่อนของตนเอง

8) ผลการสะท้อนการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้

ประเด็นที่ 1 ผลที่ได้จากการพัฒนา พบว่า การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้กระบวนการ PLC ส่งผลให้ครูออกแบบกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดและสะท้อนผลการเรียนรู้ วางแผนการจัดการเรียนรู้ ใช้คำถามกระตุ้นคิด และนำผลการสะท้อนของนักเรียนมาใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนเกิดทักษะการสะท้อนการเรียนรู้ของตนเอง ประเมินเพื่อตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเอง

ประเด็นที่ 2 ผลการพัฒนาที่เกิดขึ้นกับตนเอง พบว่า ครูผู้ร่วมเรียนรู้สามารถออกแบบกิจกรรมที่เอื้อต่อการวิเคราะห์ ให้ผู้เรียนสะท้อนความเข้าใจ ใช้เครื่องมือประเมินที่เหมาะสม ครูใช้ข้อมูลจากการสะท้อนของนักเรียนมาปรับแผนการสอน เป็นการพัฒนาตนเองเพื่อเตรียมพร้อมในการทำแท่งทางวิชาการ

ประเด็นที่ 3 ผลการพัฒนาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนในชั้นเรียนสามารถวิเคราะห์ข้อผิดพลาดของตนเองจากกิจกรรมที่ครูออกแบบ และสามารถปรับวิธีคิดของตนจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Assessment as Learning (AaL) ที่ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการประเมินความเข้าใจของตนเอง และ Assessment for Learning (AfL) ที่ครูใช้ข้อมูลระหว่างเรียนเพื่อชี้แนะและพัฒนา

ประเด็นที่ 4 ประเมินการพัฒนาสมรรถนะครู และข้อเสนอแนะ พบว่า ครูผู้ร่วมเรียนรู้มีการพัฒนาการออกแบบกิจกรรม การตั้งคำถาม และการใช้แบบประเมินตนเองของผู้เรียน โดยสามารถเชื่อมโยงวัตถุประสงค์การเรียนรู้กับพฤติกรรมความคิดของผู้เรียน และใช้ผลสะท้อนของผู้เรียนมาปรับแผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมการสะท้อนคิดของผู้เรียน

ประเด็นที่ 5 ประโยชน์ที่ได้รับ พบว่า ครูผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้ โดยครูมีบทบาทในการเป็นผู้ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดทักษะการสะท้อนคิดเพื่อสะท้อนการ

เรียนรู้ สะท้อนตนเองและสะท้อนครูผู้สอน เพื่อให้ครูผู้สอนใช้ข้อมูลย้อนกลับของผู้เรียน มาเป็นเครื่องมือในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองด้วยกระบวนการกลุ่ม PLC ต่อไป

การอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้แบบสะท้อนคิด โดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ครูผู้ร่วมเรียนรู้สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสะท้อนความคิด แบ่งปันประสบการณ์การเรียนรู้ และนำผลการสะท้อนกลับจากผู้เรียนไปปรับปรุงเกิดจากกระบวนการ PLC ที่ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาตนเองจนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม PLC ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิดา ภูขำนิ (2564) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า สมรรถนะของครูควรครอบคลุมด้านการจัดการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ และการสะท้อนคิด โดยเน้นการทำงานร่วมกัน ซึ่งตรงกับรูปแบบการดำเนินงานของ PLC ที่ผู้วิจัยใช้ในการพัฒนาครูในครั้งนี้ นอกจากนี้ การสะท้อนผลร่วมกันของครู สอดคล้องกับข้อค้นพบของ ชุติกร ยิ้มสุด (2552) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาการคิดไตร่ตรองและพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูประถมศึกษาโดยใช้เทคนิคการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่า การพัฒนาครูโดยใช้ PAR ส่งผลให้ครูมีการคิดไตร่ตรองเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การสะท้อนคิดในการพัฒนาพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ช่วยให้ครูตระหนักถึงจุดแข็ง จุดอ่อน และสามารถปรับปรุงวิธีการสอนได้อย่างมีจุดหมาย

2. ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้แบบสะท้อนคิด จากการปฏิบัติของครูผู้ร่วมเรียนรู้ การสังเกตและนิเทศการจัดการเรียนรู้ พบว่า ครูผู้ร่วมเรียนรู้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามแผนที่ออกแบบไว้ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้แบบสะท้อนคิด ผู้ส่งสาร คือครู ผู้รับสาร คือผู้เรียนที่รับข้อมูลย้อนกลับและนำไปปรับปรุงตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรภรณ์ กาญจนารัตน์ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสะท้อนคิดเพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ในตนเอง พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการสะท้อนคิดสามารถส่งเสริมการตระหนักรู้ในตนเองได้มีประสิทธิภาพ และยังสอดคล้องกับ Ukrop และคณะ (2018) ได้ศึกษาการพัฒนาและใช้ไดอารี่สะท้อนคิดผลการวิจัยชี้ว่าการใช้ไดอารี่สะท้อนคิดช่วยให้ครูสามารถระบุปัญหา วิเคราะห์วิธีการสอน และสร้างความตระหนักรู้ถึงบทบาทของตนในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสะท้อนถึงการใช้เครื่องมือการเรียนรู้แบบสะท้อนคิดอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการสะท้อนการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้แบบสะท้อนคิดโดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า ครูผู้ร่วมเรียนรู้เกิดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สามารถออกแบบกิจกรรม เขียนแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการเรียนรู้แบบสะท้อนคิดได้ โดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีภาวรรณ ไสโสภา (2565) ได้ศึกษาเรื่องพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะของครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนตะคร้อพิทยา พบว่า กระบวนการ PLC สามารถเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้มีประสิทธิภาพ เมื่อครูได้รับการสนับสนุนให้พัฒนาแผนการสอน และการประเมินผลที่ส่งเสริมการคิดเชิงวิเคราะห์และสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งยังสอดคล้องกับ ชุติพร สุระโชติ (2563) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ที่พบว่า ความรู้ความสามารถของครูในการออกแบบและการจัดการเรียนรู้ PLC สามารถช่วยพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ใน

ศตวรรษที่ 21 ได้ และส่งเสริมการคิดขั้นสูงของผู้เรียน โรงเรียนบ้านห้วยพุน ครุณาผลการพัฒนาตนเองมาวางแผน ออกแบบ และจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้แบบสะท้อนคิด ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลสะท้อนกลับ เพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่ 6 ที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กำหนดในหลักเกณฑ์การประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา ตามคู่มือการ ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ ว 9/2564 สำนักงาน ก.ค.ศ. (2564 : 196) ซึ่งผลการพัฒนาที่เกิดขึ้นนี้ส่งผลให้ผู้เรียนมี ทักษะการเรียนรู้ที่รวมไปถึงแสดงถึงความสามารถของครูผู้สอน

บทสรุป

ผลของการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้แบบ สะท้อนคิด โดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนบ้านห้วยพุน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า ครูผู้ร่วมเรียนรู้มีความเข้าใจแนวคิดการเรียนรู้แบบสะท้อนคิด สามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาและบริบท ของผู้เรียน และนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการวางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบ ผ่านกระบวนการ PLC ส่งผลให้ครูเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนรู้มาก ยิ่งขึ้น

2. ผลการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ แบบสะท้อนคิดของผู้เรียน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้อง เชื่อมโยง และเหมาะสม อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.75$, S.D.= 0.28) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ และสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และสะท้อนความเข้าใจ ผลการ ประเมินความสอดคล้อง เชื่อมโยงและเหมาะสมแต่ละด้าน มีค่าเฉลี่ย 5.00 อยู่ในระดับดีมาก

3. ผลการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบสะท้อนคิดของผู้เรียน จากการดำเนินการตาม กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ด้วยกระบวนการ PLC พบว่า ครูผู้ร่วมเรียนรู้มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สามารถปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการสะท้อนคิดของผู้เรียนได้ ผู้เรียนสะท้อนความ เข้าใจของตนเอง และการประเมินการเรียนรู้ของตนเองผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนและครู

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการวิจัย ผู้วิจัยได้พัฒนาองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับ การพัฒนา สมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบสะท้อนคิดของผู้เรียนโดยใช้กระบวนการ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ซึ่งเป็นกระบวนการที่เน้นการทำงานร่วมกันของครูในการวิเคราะห์ปัญหา การเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ทดลองปฏิบัติ สังเกตผล และสะท้อนผลร่วมกันอย่างเป็นระบบ

การพัฒนาสมรรถนะครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการสะท้อนคิดของผู้เรียน จำเป็นต้อง ดำเนินการผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของครูในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยครูร่วมกันกำหนด เป้าหมายการพัฒนา วิเคราะห์บริบทและปัญหาการเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ และสะท้อนความเข้าใจของตนเอง นำกิจกรรมไปใช้ในชั้นเรียน พร้อมทั้งมีการสังเกต นิเทศ และ สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน กระบวนการดังกล่าวช่วยให้ครูเกิดการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

องค์ความรู้จากการวิจัยครั้งนี้จึงสามารถสรุปเป็น รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบสะท้อนคิดของผู้เรียนผ่านกระบวนการ PLC ที่ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การสร้างความรู้ความเข้าใจร่วม การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การนำไปปฏิบัติ การสังเกตและสะท้อนผล และการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาทั้งต่อครู ผู้เรียน และองค์กรสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้วางแผนและออกแบบระบบการนิเทศภายในที่เน้นการสะท้อนคิดของครู ร่วมกับการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เพื่อสร้างวงจรการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง
2. สถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง มีกิจกรรมที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู พัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้และด้านอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาสมรรถนะครูส่งผลให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ควรมีการวิจัยต่อเนื่องในการพัฒนาสมรรถนะครูเพื่อให้ครูจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดทักษะในด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเอง ทักษะการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ เพื่อยืนยันถึงผลลัพธ์ของการพัฒนาอย่างรอบด้าน และสะท้อนความสำคัญของครูในฐานะผู้ขับเคลื่อนคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- ชูลีกร ยิ้มสุด. (2552). การพัฒนาการคิดไตร่ตรองและพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูประถมศึกษาโดยใช้เทคนิคการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 15(1), 112-123.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2560). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและแนวทางการนำมาใช้ในสถานศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ*, 10(1), 34-40.
- พิชญา คำลือชัย. (2564). *การพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในระดับประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- พงศ์เทพ มาลาขาสิงห์. (2565). *นโยบายและการบริหารการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรภรณ์ กาญจนรัตน์. (2565). *การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านการสะท้อนคิดเพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ในตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิจารณ์ พานิช. (2559). *การเรียนรู้แบบร่วมมือและการสะท้อนคิดใน PLC*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิเชียร ไชยบัง. (2553). *คุณภาพของครูสู่คุณภาพของผู้เรียน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วรลักษณ์ ชูกำเนิด. (2561). การส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของครูในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการ PLC. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 20(3), 112–125.
- ศรีถาวรณ ไสโสภา. (2565). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนตะคร้อพิทยา อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์. *โรงเรียนตะคร้อพิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์*.
- ศุภกร บุญเจริญ. (2562). การพัฒนาครูด้วยกระบวนการ PLC เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ. *วารสารศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 47(4), 75–90.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). รายงานแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 (ปรับปรุง พ.ศ. 2563). กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2564). *แนวทางการประเมินวิทยฐานะตาม PA*. กรุงเทพฯ : สำนักงาน ก.ค.ศ.
- Brookfield, S. D. (1995). *Becoming a critically reflective teacher*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Dewey, J. (1993). *How we Think*. Boston : D.C. Heathand.
- Fullan, M. (2013). *The new meaning of educational change (4th ed.)*. New York : Teachers College Press.
- Hord, S. M. (1997). *Professional learning communities: Communities of continuous inquiry and improvement*. Austin, TX: Southwest Educational Development Laboratory.
- UNESCO. (2020). *Education for sustainable development: A roadmap*. Paris: UNESCO Publishing.
- Wagner, T. (2010). *The global achievement gap: Why even our best schools don't teach the new survival skills our children need—and what we can do about it*. New York : Basic Books.